СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 261. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 9-го ЛИСТОПАДА 1948 — No. 261. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 9, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ НА ВІДПОЧИНКУ У КІЙ ВЕСТ У ПІДГОТОВІ ДО НОВОЇ ПРАЦІ

Кій Вест, у стейті Флорида, 7 листопада. — Президент Труман приїхав сюди літаком на двотижневий відпочинок після виснажуючої передвиборчої кампанії. Гуща народу витала його з ентузіязмом, уставившися по обох боках вулиці Дивижен, яку міська рада переіменувала на Труман Евеню. Замітні були теж привіти шкільних дітей, які уставилися перед церквами при цій евеню. Разом з президентом приїхав великий почот його прибічників і дорадників, а родина має приїхати сюди пізніше. Пороблено усі приготування до приїзду новообраного віцепрезидента сен. Албена В. Барклі і голови Краєвого Демократичного Комітету Дж. Гаверда МекҐрата. З огляду на приявність великої кількости головних дорадників президент плянує обговорення найважніших справ, які стоять до полагодження перед новою адміністрацією.

ТУРБОТА ПРО БЮДЖЕТ НА 1950 РІК.

Вашинґтон. — Заки президент Труман виїхав до Флориди на спочинок, він відбув небувалу параду, уладжену з нагоди привіту для нововибраного президента в пятницю 5. листопаду. Його зустріли товпи народу на залізничій стації, звідки він разом з нововибраним віцепрезидентом Барклієм і головою Краєвого Демократичного Комітету МекҐратом переїхав у відкритім авті вулицею Пенсилвенія Евеню до Білого Дому. Обраховують, що у привіті для президента взяло участь 750,000 народу, включаючи і шкільну дітвору.

Негайно після приїзду до Білого Дому президент відбув конференцію з директором бюджету Джеймсом Е. Вебом про висоту видатків на фіскальний рік 1949-1950. Вступереч передбачуванню, президент обстоює веляку ощадність і якнайнижчий бюджет, не вищий ніж теперішній. Точної суми нового бюджету не виявлено.

Краєве Товариство Вирібників вийшло з домаганням, щоб новий бюджет не перевищав суми 37 більйонів долярів, тобто на три з половиною більйона менше ніж теперішній.

БІЛИЙ ДІМ БУДЕ ЗАМКНЕНИЙ ДЛЯ ПЕРЕБІРКИ.

Вашинґтон. — Здавна вже роблено приготування до перебірки внутрішньої будови Білого Дому тому, що знавці признали його за небезпечний для життя. Треба буде перебудувати головну сходову клітку і стелю у Східній Кімнаті, в якій приймають гостей. Крім того інші кімнати виказують, що матеріял перестарілий і треба його замінити новим. З огляду на перебудову президент не буде приймати гостей в зимовому сезоні. Підчас направок він і його рідня буде мешкати в Домі Блер, який стоїть напроти Білого Дому, а в якому приміщують визначних гостей.

БАГАТИЙ ЗБІР БАРАБОЛІВ НА ЛОНҐ АЙЛЕНТ.

Ню Йорк.—Фармері з Лонґ Айленд біля Ню Йорку мають цього року такий багатий збір бараболів, що не можуть його випродати й тому закопають у ями на переховок.

ГУБ. ТАМЕС Е. ДЮІ ТЕЖ НА ВІДПОЧИНКУ.

Тусон, Арізона. — Сюди приїхав нюйорський губ. Тамес Е. Дюі на відпочинок після своєї передвиборчої кампанії на президента Злучених Держав, у якій йому вже вдруге не пощастило. При висіданні з літака його зустрінув діючий губернатор Дан Е. Ґарві з Арізони, який щойно самий вийшов переможцем при виборах з листи демократів. Дюі сказав репортерам, що він хоче відпочати два тижні і не має жадних політичних плянів поза працю на становищі губернатора.

РЕСПУБЛИКАНСЬКИЙ СЕНАТОР ОБІЦЮЄ СПІВПРАЦЮ З ПРЕЗИДЕНТОМ.

Вашинґтон. — Ліберальні кола з Республиканської партії мають у пляні перевести реорганізацію партії для допущення до проводу в ній своїх однодумців на місце „старої ґвардії". Перед в такій акції веде сен. Джордж Д. Айкен зі стейту Вермонт. Він написав листа до президента Трумана, що буде співпрацювати з ним для переведення намірів в справі суспільної забезпеки, розвитку природних ресурсів, допомоги з федеральних фондів для установ вищої освіти та фінансової підтримки для фармерів. Айкен надіявся, що коли Дюі дістанеться до уряду, тоді він допоможе лібералам перевести в життя їхню програму. Коли Дюі перепав, треба реформувати партію, щоб вона стала життєздатною, твердить сенатор.

ЛІТЕРАТУРНІ ЗНАХІДКИ НЕДАВНЬОЇ ДОБИ.

Ню Йорк. — Після дванадцять років праці полк. Ґ. Ішам виявив у Ґролієр Клюбі зміст літературної находки в кількох ірляндських і шотляндських замках, яку перевезено до Америки. Є це цілий архів зперед 150 років Джеймса Босвела, який був близьким приятелем англійського вченого й літерата д-ра Самуела Джансона. Знавці кажуть, що над цим архівом можуть працювати 50 науковців впродовж 50 літ, щоб використати всі скарби й документи. Архів насвітлює дуже докладно добу й характер Джансона і самого Босвела, та теж подає точні вісті з життя літератів й політиків тодішнього часу.

ВТІКАЧІ ПРИБУВАЮТЬ В АМЕРИКУ ЛІТАКОМ.

Ню Йорк. — Тридцять девять жидівських біженців, які врятувалися з націстичних таборів смерти, приїхали до міжнародного летунського порту Айдлвайлд, щоб найти в Америці нову батьківщину. Це втікачі з Чехії, Польщі, Румунії. Між ними є вчений д-р Єйтелес, який привіз з собою працю про Талмуд в 41 томах. Він написав її підчас свого побуту в таборі. Він каже, що має ще інші книги, які привезуть його приятелі.

Величаве відсвяткування Листопадових Роковин в Ню Йорку

Ню Йорк, 7. листопада. — Українська громада міста Ню Йорку вшанувала 30 річницю з дня проголошення української державности у Львові в дні 1-го листопада 1918 року величавим святом-концертом, що відбувся тут сьогодні вечорі в залі Вашинґтон Ірвінґ Гай Скул, старанням Об'єднаного Комітету Українських Організацій міста Ню Йорку. Свято було під кожним оглядом успішне, як щодо програми і її виконання, так і щодо участи публики.

Свято відкрив короткою промовою глова Об'єднаного Комітету, адв. М. Гаврилко. Першою точкою великої програми, після відспівання американського гимну, була оригінальна фільмо - картина продукції артиста-маляра Івана Кучмака. На екрані появлялися по черзі: великий напис „Листопад" по середині та роки 1918 і 1948 по боках і під ними написи „УГА" і „УПА". Опісля під написом „Листопад" появився великий золотий Тризуб і тоді об'єднані хори відспівали Лисенка „Молитву за Україну". З черги на екрані появилася велика мапа України і тоді через гучномовець відрецитовано текст державного акту про державну незалежність Західної України. При появі картини барикад у Львові, хори виконали стрілецьку пісню „Ой не тішся, враже". Після барикад, на екрані появилася стрілецька могила з березовим хрестом, заплаканою дівчиною навколішках біля нього та привидом стрільця й тоді хори виконали пісні „Ой у полі могила" та „Журавлі" Кошиця. Кінцевою хвилюючою сценою на екрані була картина „Листопад", з вояками УГА і УПА по боках та розгорненим синьо-жовтим прапором по середині і тоді відспівано пісню „Не пора", що її публика підтягнула спонтанно за хором. Картина зробила на всіх незабутнє враження.

Дальшими точками в програмі були: виступи бесідників: Вступне слово виголосив д-р Т. Воробець, а відповідні до хвилини промови виголосили: Дмитро Галичин, Марія Кусий (в англійській мові) та п-ні М. Скубова. Всі промови були знамениті. Окрему увагу звертав виступ Дмитра Галичина, на грудях якого виднілась відома стрілецька відзнака УГА — учасника тих історичних подій творення української держави. Його промову, в якій згадки славного минулого були пов'язані з героїчним сучасним, публика часто перерывала грімкими оплесками.

В другій частині програми приявний на залі представник Української Національної Ради, інж. Дмитро Андрієвський з Бельгії, склав привіт від УН Ради українській громаді Ню Йорку. На виступ інж. Д. Андрієвського приявні відповіли довгими аплязами.

На концертову частину програми склались:

1. Виступ хору „Боян" Організації Самопомочі Нової Української Іміграції під диригентурою проф. Б. Крушельницького. Хор виконав: О. Тичина: „Воскресла Січ Нова" і „Булава"; М. Гайворонського: „Як прийдеться вмирати" та С. Артемовського: „Владико неба і землі" (зі сольом О. Шандра).

2. Хор Української Автокефальної Православної Церкви під диригентурою проф. Василя Завітневича виконав: М. Леонтовича: „Ой сів пугач"; П. Демуцького: „Гей, колись була розкіш-воля"; Я. Степового: „Для всіх Ти мертва і смішна"; К. Стеценка: „Вкраїно-мати, кат сконав" і „Слава Україні" та Недільського: „Засяло сонце золоте".

3. Квартет нових імігрантів під проводом проф. Б. Крушельницького виконав стрілецькі пісні: М. Гайворонського: „За Рідний Край" і „Накрила нічка" та Ґ. Китастого: „Карпатські Січовики". В другій частині програми той сам квартет виконав пісні УПА в обрібці О. Плешкевича: „Вперед", „З гір Карпат" і „Що то за прапор лопотить".

4. М. Дикий в першій частині програми відспівав баритонове сольо: М. Лисенка: „Гетьмани" і „Ой Дніпре".

5. М. Робицький в другій частині програми відспівав баритонове сольо: Шевченко-Стеценко: „Реве та стогне" і Шевченко-Лисенко: „Минають дні". Виступ М. Робицького належав без сумніву до найкращих точок в програмі, подібно як і виступи обох хорів та квартету.

6. П-ні М. Хоманчук знаменито виголосила деклямацію „Великі Дні".

На фортепіяні акомпаніювали в поодиноких точках: Ярослава Баранецька, Ольга Дмитрів і Микола Стемберг.

Свято закінчено відспіванням українського національного гимну. Приявних на залі около 1,300 осіб. Загально стверджується, що цьогорічне Листопадове Свято було одною з найбільш вдалих імпрез в цьому місті за останнє десятиріччя.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО В ДЖЕРЗІ СИТІ.

На кілька годин перед величавим Листопадовим Святом в Ню Йорку, цю велику Річницю вшанувала теж українська громада в Джерзі Сиіті. На програму цего Свята склались вступне слово місцевого пароха о. Володимира Лотовича, святочна промова д-ра Луки Мишуги та виступ місцевого хору ім. Лисенка під диригентурою Євгена Крука, виступ солістки Марії Боднар і деклямації, що їх виголосили Івась Ґутер, Микола Дзядів та Іртим Слободян. На фортепіяні акомпаніювала Ольга Дмитрів.

З НІМЕЧЧИНИ ВИТХАВ ДО БОСТОНУ ДРУГИЙ ТРАНСПОРТ НОВИХ ІМІГРАНТІВ

Бремергафен, Німеччина, 8. листопада. (АП) — Сьогодні з місцевого порту має відчалити американський пароплав „Дженерал Бунді", яким виїде до Злучених Держав 800 нових імігрантів з-поміж европейських скитальників. Це вже буде другий транспорт на підставі нового іміграційного закону. Корабель причалить цим разом до Бостону. Між 800 скитальниками заступлені 11 національностей, що їдуть до 28 різних стейтів та на Аляску. Подробиць про національностевий склад цего другого транспорту ще не подано. Нові імігранти, що їдуть цим транспортом, вислали вчора телеграму до президента Трумана, вітаючи його з перемогою у виборах та складаючи йому подяку за його старання, щоби дати европейським скитальникам нагоду почати нове життя.

ЛИСТОПАДОВА РІЧНИЦЯ В БАЙОНІ.

Невелика українська громада в Байоні, Н. Дж., одна з перших вшанувала Листопадові Роковини, влаштувавши з цеї нагоди Свято-Концерт в неділю, дня 31-го жовтня. Програму цего свята виповнили: вступне слово о. Степана Маланяка, реферат Вол. Пришляка, промова Миколи Кормелюка, деклямації, що їх виголосили: Любомир Кормелюк, Марія Воробець, Гелен Залеска і М. Кормелюк, та виступ місцевого хору під диригентурою Миколи Кормелюка.

Тимошенко знову закликає Советів до „боєвої готовости"

Москва, 8. листопада. (АП). — В Советському Союзі та в окупованих ним країнах тепер з великими військовими парадами обходять роковини „октябрської революції". В Москві з цеї нагоди відбулася вчора велика військова парада, в якій взяли участь маси військ всіх родів зброї. До демонстрантів промовляв на Червоній Площі герой советського Союзу, маршал Семйон Тімошенко, закликаючи знову советських громадян та зокрема советську армію до постійної „боєвої готовости", хоча висловив надію, що „наростаючі мирні сили не дозволять на нову війну". Військовій параді приглядалося багато тисяч людей і її спостерегали теж закордонні дипломати. Дефілюючі частини советських військ проходили біля трибуни, на якій займали місця високі советські військові і політичні та партійні керівники. Сталіна цим разом між ними не було і здогадуються, що він знову виїхав на вакації.

ПІВДЕННА АМЕРИКА ЗАГРОЖЕНА БОЛЬШЕВИЗМОМ.

Буенос Айрес, 6. листопада. — Амбасадор Злучених Держав, Джеймс Брус, виявив, що президент Труман турбується поширенням комунізму в країнах південної Америки, а окрема в Арґентині. Це сказано у комунікаті, який Брус роздав до газет. „Світ добре розуміє нелюдяні й нестримні засоби, при допомозі яких Росія змагає знищити Плян Мар

(Докінчення на стор. 4-тій)

ПЕРЕМОГА ДЕ ҐОЛЯ І ПОРАЗКА КОМУНІСТІВ У ВИБОРАХ У ФРАНЦІЇ

Париж, 8 жовтня. — Тимчасове обчислення голосів у вчорашніх виборах до дорадчої Ради Републики у Франції виказує велику перемогу керованого ген. де Ґолем Об'єднання Французького Народу з одного боку, а повну поразку комуністів з другого. На підставі нової французької конституції Рада Републики там є вищою палатою в парляменті, рівнозначною зі сенатом в інших демократичних країнах. В попередній Раді комуністи мали 84 місць на всіх 262, а тепер здобули заледви 16. Партія де Ґоля в попередній Раді ще не була заступлена зорганізовано. Тепер вона здобула безпосередньо 55 місць і 42 між іншими партіями, розпоряджаючи загальною кількістю 97 місць, як це виходить з незакінчених ще підрахунків. В останньому повідомленні стверджується, що ця партія де Ґоля здобула 40.98% всіх місць, соціялісти 18%, а останні 41% припадають на численні інші партії. Партія ген. де Ґоля збільшилася головно коштом популярних республиканців та комуністів. Спостерігачі стверджують, що вислід цих виборів маже мати рішальне значення для дальшого розвитку внутрішніх стосунків в тій країні. Стверджується, що хоча комуністи зазнали великої поразки у виборах, проте вони ще мають досить великі впливи в країні, про що можуть посвідчити організовані ними страйки. Загально вважається, що на комуністичних безпорядках збиває політичний капітал екстремістична правиця де Ґоля.

НА ЗАКЛИК О. Д. ГРЕКИ ПРИПИНИЛИ ЕКЗЕКУЦІЮ 10 КОМУНІСТІВ.

Атени, 8 листопада (АП).— Грецький уряд вчора вечорі повідомив про відрочення виконання вироку смерти на 10 моряків торговельної фльоти, засуджених минулого тижня військовим трибуналом за підривну роботу. Виконання вироку було призначене на сьогодні, але його в останній хвилині відрочено на заклик предсідника Генеральної Асамблеї О.Д., д-р Герберта Еватта, звернений безпосередньо до грецького короля і премієра. В своєму заклику д-р Еватт остерігав, що виконання вироку смерти ще більше утруднюватиме наладнання спору між Грецією і її балканськими сусідами.

МОНТҐОМЕРІ ПОЧАВ НАРАДИ В СПРАВІ ОБОРОННОГО СОЮЗУ.

Герфорд, Німеччина, 8 листопада (АП).—Філд маршал вайкаунт Монтґомері, іменований в останньому предсідником спільного оборонного комітету західно - европейських країн, що в практиці є рівнозначне зі шефом спільного західно-европейського генерального штабу, почав вчора в цьому місці перші наради для практичного здійснення оборонного союзу у військовій ділянці, головною метою яких є насамперед проблема стандаризації зброї і командування. В нарадах взяли участь американський, британський і французький військові губернатори Німеччини.

ДЕМОРАЛІЗАЦІЯ СОВЄТСЬКОЇ ОКУПАЦІЙНОЇ АРМІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 8 листопада. — З авторитетних американських джерел стверджують на підставі провірених інформацій з різних боків, що загальний занепад моралі серед около 400,000 советських окупаційних військ в Німеччині створює грізну проблему для советського уряду. Відповідні інформації на цю тему, зібрані американською і британською розвідчими службами, потверджуються в цілій повноті щораз збільшуваною кількістю советських дезертирів в західні зони. Не зважаючи на постійні зміни в совєтській залозі та відповідний добір „ідейних" комуністів, ці дезерції починають прибирати масового характеру й охоплюють не тільки вояків, але й офіцерів всіх ступенів. Під цим оглядом є безуспішні всі советські протизаходи, включно зі забороною для советських вояків „брататися" з німцями на давання їм всіляких привілеїв. Між американським й советським військовими управліннями існує договір про взаємну видачу військових дезертирів і тому більшість совєтських втікачів відразу мішається з німцями, щоб оминути видачі. Британське управління такого договору не має і тому теж кількість совєтських дезертирів в британську зону є найбільша.

БОРОТЬБА ПРОТИ СОВЄТСЬКОЇ БЛЬОКАДИ БЕРЛІНА ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Берлін, 8 листопада.— Американська і британська авіяція продовжує з успіхом боротьбу проти советської бльокади Берліна, забезпечуючи це місто повітряним шляхом всіми необхідними продуктами. У зв'язку з надходячою зимою та зв'язаними з цим труднощами в повітряному транспорті, ген. Клей заявив минулої суботи на пресовій конференції, що американська і британська авіяція потрапить доставити до Берліна мінімум 4,000 тон товарів денно навіть в найгіршій погоді. Тим самим советська бльокада цілком розминається зі своїм призначенням.

ПРИЗНАЮТЬ ПЕРЕМОГУ ІЗРАЇЛЬЦІВ В ПАЛЕСТИНІ.

Париж, 8 листопада. — Американський генерал В. Е. Рілі, шеф штабу для нагляду над перемир'ям в Палестині, заявив арабам на три годинній конференції з їх провідниками минулої суботи, що ізраїльці практично виграли війну в Палестині та опанували військове положення в цій країні. При іншій нагоді і неофіційно ген. Рілі порадив арабам, що в теперішньому положенні для них найкращим виходом було б погодитися з існуючим станом та почати з ізраїльцями переговори для остаточного замирення країни.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВЕЛИКА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА

Президент Труман вернув до Вашингтону з добрим серцем до всіх, що поперли його кандидатуру, а без ніякої злоби до тих, що заповідали певний його провал та на нього не голосували. Він теж добре зрозумів своє теперішнє положення, коли заговорив про свою „страшну відповідальність" та просив весь американський нарід помогти йому вивязатись з дуже важких завдань, що тепер спали на нього. Видно, що президент знає, що його жде. Тепер уже не буде можна спихати вини за різні недомагання і невдачі на „республиканський конгрес", ні навіть на свою власну партію, в яку вдерлася була анархія, спричинена південними стейтами, Генрі Волесом та різними „демократичними босами", що перші виступили публично проти нього як людини, що не надається на уряд президента держави. Південь буде тепер здисциплінований, а Волес провалився так ганебно, що вже не може входити в ніяку серіозну рахубу. Таким чином Труман став несподівано справжнім „босом" Демократичної партії. Він має за собою тепер демократичну палату репрезентантів та демократичний сенат. Отже має тепер нагоду здійснити цілу свою програму на домашньому грунті, як і на міжнародньому полі. Тому, що закордонна політика займає в сучасну пору особливо важне місце, треба ще зазначити, що президентові Труманові не буде важко її вести в тому розумінні, що тут республиканці становлять один фронт разом з демократами.

Як бачимо, стелиться чисте поле для дальшої діяльности президента Трумана та демократичної адміністрації. Коли ж в таких обставинах президент Труман говорить про „страшенну відповідальність", то видно, що він добре розуміє, чого тепер надіється від нього Америка і цілий світ.

„Робітники доконали цього!" — мав сказати президент Труман, коли хід президентських виборів був такий, що його вибір був запевнений. Немає найменшого сумніву, що так є. Вилйем Грін, президент Американської Федерації Праці, повитав цю перемогу президента Трумана заявою, що це перемогло бажання американського народу: припинити дорожнечу, знивити ціни, поширити і побільшити соціяльне обезпечення, поширити розбудову домів та ліквідувати мешкальну крізу, підняти висоту мінімального заробітку, змінити протиробітничі постанови 80-го конгресу і т. д. Отже є чим журитись тому, що сам стверджує, що завдячує свій вибір в першу чергу „сірій людині", зорганізованому робітництву. Що ж допіро думати, коли до тих важних домашніх проблем додати ще справу світового замирення, припинення советської агресії та здійснення тих принціпів, до яких зобовязує президента Трумана Атлянтійський Чартер, чи це, що є вложене в основу Організації Обєднаних Держав. Дотого цілий світ глядить нині на Америку і нового президента-пробоєвика, що він тепер зробить, щоб усунути комуністичну заразу й яку надію дає він поневоленим Москвою народам на визволення з большевицької тиранії, на звільнення їх від страху і нужди. Дійсно важка і „страшенна відповідальність" впала на президента Трумана!

Американська закордонна політика після виборів

Вже на кілька тижнів перед виборами президента Злучених Держав в цій країні і закордоном появилося багато здогадів і спекуляцій щодо дальшої американської закордонної політики після виборів. Інше діло, що ці спекуляції зв'язувано головно з пророцтвами про перемогу республиканського кандидата, губернатора Тамеса Дюї, і тільки тепер, після несподіваної перемоги президента Трумана, видвигається всілякі здогади про можливості дальшого розвитку американської закордонної політики в адміністрації Демократичної партії. Сам перебіг виборів і їх вислід дозволяють теж на всілякі здогади.

Першусього стверджується, що вибір президента Трумана і демократична контроля нового Конгресу ще тільки скріплять дотеперішні післявоєнні напрямні американської закордонної політики. Це переконання проявилося яскраво теж у закордонному відгомоні на перемогу президента Трумана. В Англії, Італії, Франції та в інших країнах привітали вибір президента Трумана насамперед як запоруку, що Америка продовжуватиме свою допомогово-оборонну політику в рямках Доктрини Трумана і Пляну Маршала. Вправді, це саме заповідалося теж на випадок перемоги Республиканської партії, тим більше, що вже й дотеперішня закордонна політика Злучених Держав узгіднювалася обома партіями. Проте, на випадок республиканської перемоги це були тільки здогади, тоді як у випадку Демократичної партії це вже є певність.

Звичайно, головним предметом міркувань на тему дальшої американської політики залишається відношення Америки до Советського Союзу. Час безпосердньо перед виборами і самі вибори насувають і під цим оглядом деякі неомильні познаки. Ще напередодні самих виборів, в дні 28. жовтня, Сталін в своєму інтерв'ю в комуністичній „Правді" замашисто заповів „ганебну поразку" всім „підпалювачам війни", до яких він зараховує й президента Трумана. При цьому Сталін покликувався на „прогресивні сили" в поодиноких країнах, головно в Америці. Наче у відповідь на це американський нарід віддав свої голоси на того, хто створив доктрину проти советської агресії та для припинення дальшого поширювання комунізму в світі, тоді як „прогресивний" Волес потрапив зібрати ледви один мільйон голосів і не дістав навіть одного електорального голосу. При цьому інтересно, що президент Труман завдячує свою перемогу в значній мірі власне зорганізованому робітництву. Раніше, президент Труман мав за завдання продовжувати політику свого попередника, від якого дістав президентський уряд в спадщині. Від Рузвелтового угодовства зі Советами до Доктрини Трумана вже був великий скок і на нього тепер президент Труман дістав недвозначний мандат американського народу.

До дальших важливіших проблем американської закордонної політики зараховується справу Німеччини, Північно-Атлантійського оборонного союзу західно-европейських країн з Америкою і Канадою, а дальше Палестину та цілий ряд проблем, що їх видвигнено на форумі ООД, включно з міжнародною контролею атомової бомби. В усіх цих справах американське становище прінціпово з'ясоване і після виборів увага буде звернена більше на підбір способів і засобів для здійснення цих прінціпів.

Як ідеться про зв'язування американської закордонної політики зі самою особою президента Трумана, в міжнародних коментарах підкреслюється цю знаменну рису його характеру, що допомогла йому в досягненні виборчої перемоги всупереч „всім знакам на небі і землі", іменно: відвагу і рішучість. Перед виборами всі сили, здавалося, були проти президента, включно з великими групами в його власній Демократичній партії. Особиста відвага, рішучість та енергія допомогла йому вийти переможцем з цеї нерівної виборчої боротьби. Ці самі прикмети є першою передумовою успіху теж в закордонній політиці.

Полковник К.

Як брат рятував братів

Недавно зустрів я свого знайомого, українця з Мюнхену. Після привітальних гутірок, коли вже обговорили місцеві й міжнародні справи, раптом запитався мене М., чи я памятаю талановитого студента Мюнхенського університету, громадянина Б. Я відповів, що вже давно його бачив. „Та він збожеволів!" — сказав мені мій знайомий, „я вам розкажу все, як це сталося, бо я самий був при цій трагічній історії".

— Це було літком 1946 р. в місцевості Швабіш Ґмюнд. У тому місті находився великий польський табор, в якому було приміщених понад 600 людей української національности. Звісно, що між поляками, які були при кермі табору, й українцями, які були в меншині, завжди були якісь непорозуміння, головно на політичнім грунті. Поляки обвинувачували українців, що вони їх мордували в Галичині, а українці, як звісно їм не уступали, розповідаючи про польські морди та терпіння, яких зазнавали українці під Польщею.

З українцями в таких випадках все дружився лікар УНРА, білорус д-р Е. і його дружина. Вони боронили, як могли, українців та українську справу, знаючи, де правда. Та одного ранку ми були свідками, як приїхало багато вантажних авт і американців з тенками й кулеметами. На підставі якихсь чиїхсь постанов і плянів всі українці мали негайно зібратися і виїхати до Штутґарту, а звідтам поїздом до Росії. Ви не можете собі уявити, яке заворушення викликала ця вістка. Крики, плачі, прохання українців, щоб їх залишити на місці розлягалися по цілому таборі. Поляки, замісць того, щоб помогти людям у біді, поводилися ганебно. Вони вишукували українців, які поховалися, й видавали їх в руки американських вояків. Ті знову саджали їх в авта й кидали їм їхні речі. Лікар-білорус ходив поміж американськими вояками і старався помогти українцям. Він звернувся до американського лютенанта, що був командантом транспорту, і виявив йому положення українців, заявляючи, що в Советах жде тих людей смерть. Тоді лютенант згодився оставити в таборі тільки хворих людей і вагітних жінок на кілька місяців. Це дало нагоду спасти життя приблизно 50 українцям. Решту посадили на самоходи і транспорт рушив до Штутґарту.

Коли вони відіхали, тоді цей білоруський лікар, д-р Е., звернувся до директора УНРРА, Ф., який теж співчував українцям, одначе проти наставлення військової влади не міг нічого вдіяти. Д-р Е. попрохав директора, щоб той дозволив йому поїхати до Штутґарту і спробувати там боронити, кого тільки вдасться. Директор Ф. дав свою згоду на це. Тоді д-р Е. бере з собою українця Б., який сховався підчас транспортування і оба разом поїхали до Штутґарту. Дігнавши транспорт у самому місті, д-р Е. застановив його і звернувся до лютенанта, щоб він дозволив йому переглянути транспорт і забрати з нього хворих. Транспорт застановили і доки д-р Е. розмовляв з керівником, українці, яким Б. тимчасом вияснив, що їх жде і куди їх везуть, почали розбігатися, хто куди міг. Треба зазначити, що поведінка американських вояків була справді джентельменська. Вони наче й не бачили цього, бо самі співчували з нещасною долею тих людей. Лютенант, що керував транспортом, заявив нарешті, що він не може змінити приказу, виданого йому військовою владою, одначе порадив д-рові Е. поїхати до військової влади і дістати від неї дозвіл взяти назад хворих людей. Д-р Е. так і зробив. Приїхавши до військового правління, він розповів там офіцирові усю справу і дістав таку відповідь: „Я не можу змінити наказу, одначе Ви, як лікар, маючи наш американський уніформ (а преціншь ніхто не знатиме, чи ви справжній американець, чи ні!) їдьте самі на потяг і заберіть, кого будете вважати, що його треба забрати".

Д-р Е. так і зробив без дальшої застанови. Забрав згаданого вже українця Б. на своє авто й обидва поїхали на залізничу станцію, щоб рятувати українців. Приїхавши на станцію, вони побачили таку картину: Станція обставлена довкруги червоноармійцями з крісами, а українців уже саджали у вагони, що вже були окружені большевицькою сторожю. Д-р Е. звернувся до команданта потягу, російського капітана, заговоривши до нього по англійськи, одначе той, на щастя, не знав англійської мови. Це було на руку білорусинові, д-рові Е., бо він теж не надто добре володів англійською мовою. „Якщо ви не розумієте по англійськи, то може говорите по французьки?" — запитався д-р Е. і почав по французьки пояснювати цілі свого прибуття на станцію. „Як медичний офіцир я не можу дозволити хворим людям їхати в тягарових вагонах", категорично заявив д-р Е. червоноармійському капітанові. Той, бачучи перед собою чоловіка в американськім військовім однострою і з відзнаками американського військового лікаря, а не знаючи, що це білорус, за яким большевики теж шукають по всіх зонах, щоб його забрати в Росію на суд, згодився, щоб д-р Е. обійшов вагони і вибирав хворих, яких він вважав за потрібне висадити у Штутґарті.

Д-р сказав потайки свому товаришові-українцеві Б., щоб він перейшов по вагонах і порадив людям утікати з вагонів уночі і вертатися до табору, де їх назад приймуть. При тім він самий почав переходити вагони, будучи свідком картин людського горя, які годі описати. Кожний просився, щоб покинути потяг у Штутґарті, але д-р Е. не міг цього зробити на жадній підставі і тільки збирав таких людей, яким вже в дорозі грозила смерть. Таких назбиралося 12 осіб, які зібралися коло самоходу д-ра Е. з своїми речами. Вони самі собою представляли вже великий натовп. За пару мінут приходить до д-ра Е. російський капітан і каже: „Що ж, як бачу, ви хочете забрати з собою назад значну частину на мій погляд здорових людей. Я вас, американців, не розумію: Перше самі їх привозите, а потім забіраєте. Крім того мушу вам зазначити, що я повинен арештувати вашого шофера українця, який, як мені донесли, бунтує репатріянтів, щоб вони втікали вночі з потягу". На це відповів йому лікар спокійно: „Поперше, ви пане капітане, не є лікарем і тому вам не годиться мішатися до мого діла, кого я маю признати хворим, а кого ні. Подруге, ви не маєте права арештувати шофера українця Б., бо він веде тільки приватні розмови зі своїми земляками, які відїзджають домів. Крім того мені здається, що ви самі казали, що советська влада нікого не приневолює їхати до дому і що вони їдуть як добровольці".

„Так, ми нікого не силуємо" — сказав капітан. — „Коли так, то ми всі останемося тут" — закричали люди, що стояли в товпі. Капітан почервонівся зі злости і нервово сказав: „Забирайте, кого ви призначили і відїжджайте, бо я бачу, що тут іде пропаганда проти нас". Іншим приказав сідати до вагонів і верещав диким голосом, що як не послухають, то почне стріляти.

До самоходу д-ра Е. втиснулося 8 осіб, поставали на бічниці по обох сторонах по 3 особи, речі покидали на дах самоходу, куди всіли ще 2 особи і так забралися вони зі станції. Добре, що самоходом керував самий його власник, д-р Е., бо коли він переїжджав попри червоноармійську патрулю, вона ще намагалася стримати самохід. Однак, побачивши при кермі чоловіка в американськім уніформі боялася його зачіпати і пропустила самохід.

Від того часу українець Б. зачав попадати в меланхолію. Після таких сцен, яких був свідком, його нерви вже не витримували. Знов українці, яких вирятував білорус д-р Е., були прийняті до табору в Штутґарті, де жили вірмени, змішані з українцями. Потім вони довгий час не знаходили слів вдячности за цю любов, яку виявив лікар-білорус до своїх братів українців. Коли по кількох місяцях цей лікар відвідав табор де перебували вирятувані ним українці вони його витали дуже радісно висказуючи побожання, щоб українці й білорусини всюди підтримували один одного, а тоді скорше Україна й Білорусь — дві рідні сестри — стануть вільними.

М. Брадович.

ЧУЖИНОЮ

9)

— Як хочете, мій друже, сказав Марко, але стережіться, ви ж знаєте звичаї ГПУ краще ніж хтось інший. В кожнім разі можете числити на мою поміч. За кілька днів буду мати можність поставити вам до розпорядимости засоби, коли схочете виїхати. Не даю вам моєї адреси, бо за вами очевидно стежиться, але зверніться в разі потреби до панни Христі, вона знає завжди, де мене знайти.

Попрощавшись сердечно, попрямував Носенко в піднесенім настрою додому радий, що знайшов нових приятелів. Засвітивши в кімнаті, він побачив негайно коперту офіційного формату на столі. Це було завізвання зявитися негайно до консуляту. Само собою воно не означало ще нічого злого, бо нічні засідання і праця, особливо над розшифрованням пильних телеграм, не були нічим незвичайним. Але Носенко передчував, що цього разу має завізвання спеціяльний характер. Гнів і своєрідна радість, що його доля нарешті вирішиться так чи так, одігнали зрозумілі побоювання.

В будові генерального консуляту було тихо і коритар був майже темний. Заспаний возьний сказав йому, що Добротний чекає його в своїй кімнаті. Ага, подумав Носенко, от чим тхне, стукаючи до дверей. Добротний чекав його очевидно досить довго. Пляшка руму, яка стояла біля заялозеного детективного роману в московській мові, іншої Добротний не знав, була майже порожня. Носенко зауважив з вдоволенням, бажаючи мати до діла краще з п'яним ніж з тверезим. Але дуже п'яним Добротний, як людина призвичаєна до поважних кількостей алькоголю, ще не був. Він сидів спиною до дверей і обернувшись вказав Носенкові на стілець по другім боці столу. На його „добривечір" відповів він зіркаючи очима зпід припухлих від пиятики повік: — добрий вечір, коли вже від світанку недалеко, і де вас чорти ночами носять. Але Носенко рішив додержувати офіційного тону і відповів спокійно — це може цікавити хіба посла, якому я підлягаю.

— *Так? Добре!* Скрикнув люто Добротний, отже маєте наказ посла і простягнув папірець з іронічною чемністю.

Носенко перечитав з добре удаваним спокоєм наказ і зауважив: добре, отже спакую речі і їду.

Його співрозмовець видав згук, що міг би бути стільки ж добре гарчанням, як і ржанням, але мав би бути сміхом, і з притиском на останнім слові зауважив: — наказано виїхати негайно. Ваші речі буде Вам вислано пізніше. „Червона Україна" не може чекати на вас, вона відпливає цеї ночі і має бути в найкоротшім часі у Севастополі. Ви їдете зо мною в посольськім авті до порту.

Носенко зблід від люті і напруженого шукання виходу з критичного становища. З можністю його він мусів звичайно рахуватися і тому знав будову добре як в середині так і зовні. За хвилину плян рятунку був готовий і удаючи наївного, він відповів: — Виглядає так, що посольство віддало мене під високу опіку ГПУ. Тим самим моя служба скінчена, очевидно. Виконувати наказів посла я більше не потребую і вертатись до СССР відмовляюсь.

Добротного ця рішуча заява заскочила лише на хвилину. Він мусів числитися з тим, що його гра буде відкрита, але лють давила йому віддих, він почервонів і гукнув вже не криючись: Полишіть жарти, хлопче! Ви поїдете, чи вас повезуть.

Він витяг з кишені бравнінг, але спрямувати його на юнака вже не встиг. Рум всеж мабуть стримував швидкість і певність його рухів. Раніш ніж він міг випростатися цілком, Носенко зігнувся блискавично, підпер плечем стіл і перекинув його на противника. Другим рухом він розчинив вікно, скочив на карніз, пересунувся кілька кроків, спираючись спиною об мур, до дощевої рури і слизнув нею додолу. Мур, що відокремлював двір від вулиці, не був для втікача непереможною перешкодою і, розігнавшись, він спромігся схопитися за його верх. Але коли він перекидався через нього, впало кілька стрілів. Він відчув гострий біль в плечі, що пройняв ціле тіло. Він скочив на землю і мусів напружити всі свої сили, щоб не втратити притомности. Він побіг хитаючися і уникаючи місць освітлених нечисленними ліхтарями, чуючи за собою відчинення брами, поспішні кроки кількох пар ніг і московську лайку. Але між ним і переслідувачами вийшла на вулицю з бічної вулички патруля. Він звільнив крок, але йшов хитаючись і знав остільки по турецьки, щоб зрозуміти, що один з вояків вилаяв його пяним християнським псом. Відраза, яку турецькі селяни з дальших азійських околиць мають до пяних, урятувала його від можливих ускладнень. А переслідувачі, затримані на кілька хвилин патрулею, втратили його слід і він, заховавшись в темнім кутку почув, як вони побігли далі в хибнім напрямку.

Як він дійшов до хати Кубовичів, він не міг собі яскраво пригадати. Йому здавалось, що темрява ночі дісталась до його голови. До того ж перенапруження опустило його раптом з притомністю, коли Кубович відчинив йому двері.

Він прийшов до себе, коли вже перші проміні сонця освітлювали кімнату, і тоді побачив похиленого над собою сивобородого лікаря та заплакане личко Меласі, яка не гадала ніколи, що їй придадуться при такій нагоді її невеличкі медичні знання, набуті протягом самаританського курсу. Лікар був вдоволений результатом своїх оглядин. Куля прошила плече наскрізь, праворуч від станового хребзачепивши легенів. Але уплив крови спричинив гарячку, яка мала тривати якийсь час.
та під ключевою костю, не

(Дальше буде).

Микола Кокольський.

ЗОЛОТИЙ ПЕЛЮСТОК

(Присвячую моїй доні Галині).

Затужила моя доня за соняшником. Таким великим, як коло у возі, і золотим як сонце на небесному блакиті.

Подільська, згорблена хатина. Соломяна стріха зеленим оксамитом моху застелена. На біліх стінах прислїпуваті, скривлені віконця. На грядочках жовті чорнобривці і зелена рута, пахучі васильки і кучерява м'ята. А між ними соняшник. Міцна груба бадилина, широкі як лопухи листки, заглядали крізь прислїпувате віконце.

Гей! Там то іншим забави, веселі як плюскіт весняних потічків, мінливі як лет метелика і гарні як казка. У зачарованім теремі, за сімома горами, за сімома морями, молоду царівну відьма зла присипляла на сто літ. І приходив юний царевич і поцілунком царівну будив. І було там весілля і всі кликали „Слава царівні молодій!". А потім царівна вбирала червону шапочку, ішла густим лісом до своєї бабусї та ховалася між широким листям соняшника перед зубатим вовком. То знов убирала стару дідову кучму, брала в руки костир і вела козу-дерезу пасти. Тай скільки разів молода царівна направду засипляла у своїй смарагдовій палаті! Добрий соняшник закривав її своїм широким листом, кидав холодну тінь на розмріяну головку. Ледви находила її стурбована мама в зачарованім теремі, брала ніжно на руки і заносила в пухке гніздочко.

Благословенні юні, соняшні дні.

День у день ішла забава і день у день соняшник розростався все більше і більше. Багата подільська земля годувала його повною груддю, наливала його живучими соками. Щораз ширші ставали його листки, щораз вище росла його бадилина. А на вершку колисалася широким колом квітка, така ак сонце. На широкім, смарагдовім дні темно-бронзовий осередок аж пахтів солодким нектаром, аж курився дрібним, сипким пилком. А довкола великі, золоті пелюстки, як промені навкруги сонця. З усіх усюдів зліталися до соняшної квітки крилаті гості і ситилися Божим даром. Соняшник усіх їх щиро гостив, усіх щедро обдаровував. І відлітали бджоли зі шлунком, наладованим медом і з ніжками важко обладованими золотистим пилком. А соняшна квітка похитувала широкими листками і вдивлялася в сонце. Цілу днину, від рожевого ранку до вечірньої зорі звертався до нього, ніби зачарована.

Аж прийшли грізні дні. Понад ясну голову соняшника раз пораз перелітали зі страшним скреготом ключі хижих, сталевих птахів. Десь недалеко хтось пахкав і на блакиті неба зацвітали сірими маками невеличкі хмаринки. Що хвилини земля здригалася і стогнала від важких ударів. То сталеві птахи скидали свої ладунки, що розривали груди землі аж до мертвого каменя. Подільська хатина щораз більше здригалася від недалеких ударів і щораз сильніше дзвеніли прислїпуваті віконця. І прийшла днина, болюча як остання розлука з коханою мамою. Прощавай, палато, зеленим оксамитом крита! Прощавайте квітн на грядочках, прощавай золота, соняшна квітко на блакиті неба! Прощавайте чарівні сни, цвітисті мрії щасливих, юних днів, днів весни...

Тільки один золотий пелюсток ляг тихесенько у книжочку, на тій сторінці, де Хтось казав написати такі гарні слова про любов.

— — — — — — — —

Котяться дні і місяці, кажуть у пропасть віків літа. А ніжний пелюсток соняшної квітки в книжочці блестить золотом, як ясний спомин золотого соняшника на блакиті неба.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

40-літній Ювилей Сестриццтва.

В неділю 3-го жовтня ц. р. Сестриццтво Преч. Діви Марії святкувало 40-літний ювилей свого існування. По Службі Божій в українській прав. церкві о. А. Берик відслужив панахиду по, померших сестрицях, а теж сказав слово з нагоди сороклітнього поступу і праці Сестриццтва. Пополудні в парохіяльній салі почалася ювилейна програма, яку розпочала вступним словом і привітом памі К. Лаба, голова ювілейного комітету. Вона теж попросила присутних повстанням з місць вшанувати відійшовших на вічний спочинок членкинь. Далі говорила про зріст Сестриццтва та християнсько-моральні засади, яких вона придержувалась. По тім слідувала концертова програма. Софія і Міра Берик відспівали гарно дві пісеньки, а це: Шепотом колося, укладу Ф. Колесси, і Спускайся вечіроньку, укладу О. Кошиця. Надійка акомпаніювала своїм сестричкам. Головний реферат про сороклітню діяльність Сестриццтва відчитала пані Наталія Камфоник, секретарка, яка разом з комітетом доложили дуже багато праці, щоб усе повнітягали з книжок, за що належиться їй признання. Учитель п. Й. Марцінюк відспівав „Косарі" а на піяно грала Софія Берик. На останку п. Й. Марцінюк і п. Є. відспівали „Журба" Г. Давидовського; на піяні грав Зиновій Марцінюк. „Знов молодість не вернеться" пригадало жіночкам, як вони ще були молодими в повнім розгарі праці...

По скінченні програми почався обід, приготований дуже гарно, розпочатий молитвою, яку відмовив о. А. Берик. Сароду зійшлося багато, що годі було помістити. Замітна була кооперація з боку молодих жінок та парафії. В часі виконання програми до салі ввійшли визначні гості, мейор міста п. М. Дупрі, п. Грегорі і п. Дорис і міський ракний та наш добрий член п. Василь Вецал. По обіді о. парох повитав гостей англійською мовою і попросив до слова мейора Дупрі. По короткій, але надзвичайно річевій промові мейор Дупрі зложив ще й свій щедрий дар Сестриццтву. Дальші промовляли п. Грегорі і п. Дорис. По скінченні промов о. парох передає дальший провід свята голові ювілейного комітету, пані К. Лабі, яка попросила до слова представників організацій, місцевих і позамісцевих. Всі забирають слово висказують Сестриццтву признання. Широко відомий і вельми люблений Головний Радний У. Н. С., п. Іван Кокольський, привітав Сестриццтво в імені У. Н. Союзу, нашої найбільшої організації в Америці та побажав дальшого гарного розвою і всього добра. Жартобливими словами зложив ще побажання і о. парох.

По закінченню обіду зачалася така забава, якої давно вже в Вунсакет не було. З нагоди цього ювилею сетриццтво висигнувало поважну суму на різні добродійні цілі: на Злучений Допомоговий Укр. Комітет $20; на Укр. Православний Комітет $20; на будову памятника полеглим воїнам Православної Громади $25; на будову дому для Укр. Ветеранів $25; допомогу членкині $25; допомогу о. прот. П. Корсуновському $10; на пресовий фонд Свободи $5, і на пресовий фонд Дніпра $5. — Щира подяка усім, що причинились до цього успішного ювілею.

Наталія Камфоник, секр.

—o—

МЕНВИЛ, Р. АЙ.

Новий спосіб святкування Листопадових Днів.

Рік річно сини й доньки України, що розійшлися по широкому світі, святкують свято української державности такими силами, якими розпоряджають. Наша громада не має і славного хору, ні великих промовців, а хотіла причинитися від себе до розголошення Листопадових Днів, як свята Незалежности України. Наше Товариство ім. Михайла Драгоманова, від. 181 У. Н. Союзу вийшло з думкою закупити 48 книжок „України", що її написав приятель українського народу, проф. Кларенс Манинг і розіслати до всіх стейтових бібліотек. Ми були тієї думки, що це більше причиниться до звеличання дня Української Незалежности як і української імени, ніж не одна імпреза.

Думаємо, що ми зробили добре діло. При цій нагоді скажемо, що ми теж закупили видання про Україну англійською мовою, як от Історію України проф. М. Грушевського, Чемберлейна і ін., а теж передплачуємо Український Квартальник. Це помагає нашій молоді освідомити себе про країну їхніх батьків, згідно з словами народнього пророка: „Виростали в чужім краю українські діти, не забули небожата, що живуть на світі".

Громадянин з Менвил.

Президентські електори

Чимало американців не знають, що коли вони голосують у президентських виборах, то не вибирають безпосередньо президента, але так званих президентських електорів, кандидатуру яких виставляють партії. Того можуть не знати американці, які живуть в таких стейтах, що на балотах виставляють замість списків електорів різних партій імена кандидатів на президента. В інших стейтах подають імена електорів. Вибрані електори голосують і вибирають президента і віце-президента.

Згідно з традицією електори кожного стейту обіцяють голосувати за кандидата на президента своєї партії. Тому саме голосовання, яке відбувають електори за 45 днів після дня виборів, є в більшости виконанням формальности.

Цей посередній спосіб вибору президента є встановлений Конституцією і знаний як вибір через колегію електорів. Його прийняли творці Конституції, бо того вимагали тогочасні умови. Тоді було порівнюючи мало освічених людей. Це було одною з причин, що спонукали державних мужів довірити остаточний вибір президента невеликій групі американців із знанням і досвідом. Тому вони постановили, що кожний стейт вибирає електорів, що кождий стейт може мати стільки електорів, скільки він має членів в федеральнім сенаті та в палаті Репрезентантів. В призначений день ці електори мали подати свій голос за того чи іншого кандидата на президента та віце-президента по своїй вподобі, а голоси посилалися до голови сенату, в столицю. Там підраховували голоси і оголошували про наслідки.

Цього способу вживали тільки при кількох перших президентських виборах. Коли ж зявилися політичні партії, вони встановили принцип, що всі електори зобовязані голосувати на президентського кандидата своєї партії. В цей спосіб велику ролю у виборах має не мала група осіб, а цілий нарід, через свої політичні партії.

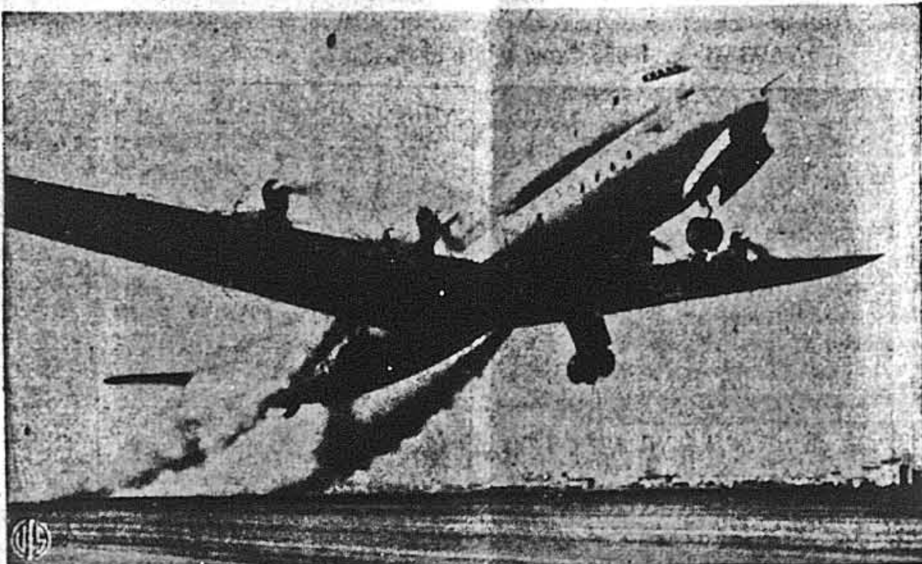
Спосіб колегії електорів, як він практикується насьогодня, є досить простим. Стейтові комітети, або стейтові конвенції, політичних партій в 48 стейтах номінують своїх кандидатів на президентських електорів. Номінація може відбутися до, або після, цілo-краєвих партійних конвенцій. Політична партія, яка дістане більшість голосів в стейті, дістає всі електоральні голоси того стейту. Оскільки кожний з 48 стейтів має двох представників в державнім сенаті, то різниця в числі електоральних голосів походить від різниці в кількости стейтових представників в палаті репрезентантів, що визначається пропорційно до кількости населення стейту. Наприклад, Невада — найменш заселений стейт — має три електоральних голоси. Ню Йорк — найбільш заселений — має 47. Коли відомо, які стейти за якими кандидатами мають більшість, тоді складають разом електоральні голоси тих стейтів. Щоби бути вибраним, кандидат має дістати щонайменше 266 електоральних голосів з загальної кількости 531.

Хоч вже на другий день по виборах відомо, який кандидат виграв, проте електори мусять ще відбути формальність — голосувати на нього. За 45 днів після виборів, вони сходяться в свох стейтах — як це робилося в кожних президентських виборах — і подають голоси на президента і віце - президента. Балоти з голосами посилаються до Вашингтону, де їх відкривають, підраховують в присутности членів обидвох палат конгресу. Після того формально оголошують імена вибраних кандидатів.

Систему електоральних виборів критикують люди як з демократичної партії, так і з республиканської. Кандидат, який здобуде в якомусь стейті більшість звичайних голосів навіть малою кількістю, здобуває також всі електоральні голоси того стейту. Таким чином може бути велика різниця між відсотком здобутих звичайних голосів та відсотком електоральних голосів по всіх стейтах разом. Кандидат, який має за собою досить стейтів з невеликою перевагою загальних голосів, а втрачає інші стейти зі значною перевагою для противника, може по остаточному обрахунку по цілій країні, мати меншість загальних голосів, але може дістати більшість електоральних голосів. Таке сталося в 1876 році, коли вибрано президентом Рутефорда Б. Гайеса та в 1888, коли вибрано Бенджаміна Гаррисона. Тому ясно, що при системі колегії електорів, висліди цілo-краєвих виборів не конче відбивають волю народу, хоч переважно так все бувало.

На останній сесії конгресу один республиканський сенатор та один демократичний конгресмен спільно подали законопроект, пропонуючий додаток до конституції, щоби змінити існуючу систему вибору президента і віце-президента. Сподіваються, що дебат над цим законопроектом будуть мати місце в новім конгресі.

Загальна Рада.

ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК-ВЕЛИКАН. — Цей літак-великан „Конституюшон" пущено в рух при допомозі шість ракет. Було це на летунськім полі в Вашингтоні. Літак належить до маринарки. Містить 180 пасажирів. Покищо літак щойно випробовують, а останнє слово скаже департамент маринарки.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, недіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 15.

Відділ:	Жертва:	Відділ:	Жертва:
Юрій Петрищак, передпл.	$ 2.00	168 Nicholas Bakay	2.00
Стефан Мозуловський	2.00	170 Василь Павкевич	2.00
Олена Сполітакевич	2.00	170 Павло Мелень	2.00
Лука Поліха	2.00	178 Олекса Буцяк	2.00
Михайло Пендак	2.00	178 Іван Буцяк	2.00
1 Wasyl Kuryliw	2.00	179 Nick Park	2.00
5 Іван Гусяк	2.00	197 John Greskiw	2.00
7 Andrew Kapitula	1.00	204 Martin Kovaliuk	3.00
19 Peter Yanovsky	2.00	204 Юрій Пельц	2.64
20 Йосиф Годяк	2.00	204 Мирон Леськів	2.00
21 Василь Окрепкий	2.00	206 Іван Строцький	2.00
26 Grunow Alex	3.00	206 Wasyl Pasichniak	2.00
29 Elek Olearchik	2.00	211 Іван Ґеба	2.00
39 Дмитро Ориннич	2.00	219 Андрій Шум	2.00
46 Григорій Стоякевич	3.00	221 Василь Сидорик	2.00
50 Mike Mikitka	2.00	221 John Tataryn	2.00
60 Михайло Олійник	2.00	223 Frund Walter	2.00
65 Василь Ґарбовський	2.00	251 Andrew Stupak	2.00
91 Василь Рудавський	2.00	270 Іван Миць	2.00
91 Василь Мацірницький	2.00	270 Яцко Олсен	2.00
91 Andrew Iwaniczka	2.00	276 Павло Прешляк	2.00
94 Stephen Zola	2.00	277 Dmytro Hrynchuk	2.00
96 Іван Лопіцкі	4.00	280 Василь і Евгенія Бутинський	3.00
99 Іван Дибач	2.00	289 Nicholas Holowka	2.00
100 Андрій Цебак	2.00	301 Лука Доманьчук	3.00
100 Стефан Стечик	2.00	325 Іван Бішко	3.00
100 Василь Цебак	2.00	346 William Mandziak	2.00
105 Микола Бобечко	5.00	348 Mr. & Mrs. Andrew K. Burey	10.00
106 Max Juszczak	4.00	361 Стефан Жигайло	3.00
109 Миколай Мороз	2.00	361 John Kreskou	2.00
142 Harry Zakorczeny	2.00	367 Кирило Крук	2.00
155 Alex Rewucky	2.00	375 Д. Бандрівський	2.00
		386 Alexander Popow	2.00
		476 Марія Романчук	3.00

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ПІВДЕННА АМЕРИКА ЗАГРОЖЕНА БОЛЬШЕВИЗМОМ.

(Продовження зі стор. 1-шої).

шала в Европі, одначе мало хто розуміє, що в нашій півкулі є зорганізований рух, який має на цілі розбити нашу міжамериканську систему співпраці" — написав Брус. До того ще додав, що президент Аргентини Перон і аргентинський нарід розуміє, що їх країна, положена на самому південному кінці Західної півкулі, є головним заборолом в кожному пляні, придуманому для оборони на випадок загрози Америк. Тому ця країна піднялася приготовити „практичні засоби" для поборювання затій. — Слова амбасадора про „практичні засоби" звернули загальну увагу публики.

ПОШИРЕНО ВПРАВИ ДЛЯ ОБОРОНИ ПІДБІГУНОВИХ ОКОЛИЦЬ.

Вашингтон. — Повітряні сили поширили на цілі тижні вправи для боротьби в холодних околицях Арктики, ведені Арктичною Школою Індоктринації в Ном, на Аласці. У школі находиться 1,400 студентів, з котрих декотрі переходять уже другий рік вишколу. Минулого року школа нараховувала 400 студентів.

ПОШИРЕННЯ ОБОРОННОГО ПАКТУ.

Вашингтон, 7. листопада. — З Парижа наспіли вісті, що Лестер Пірсон, канадський міністер закордонних справ запропонував Ісляндії, Ірляндії й трьом Скандинавським державам, щоб вони приступили до оборонного договору зі Злученими Державами, з Канадою й пятьма державами західної Европи, які приготовляють Північно-Атлантійський Союз для оборони проти агресії з півночі. Злучені Держави вже підписали оборонний договір в Ріо де Жанейро, який зобовязує 21 американських републик виступити спільно для оборони. Міністер Пірсон висловив погляд, що ода договори зіллються разом на підставі чартеру Обєднаних Держав, у якому передбачені регіональні оборонні договори.

На підставі вістей з Лондону оборонна програма не буде здійснена швидше, аж президент Труман почне другу каденцію свого урядування 20-го січня 1949 р.

ВСТАНОВЛЕННЯ о. АНТОНА ЛОТОВИЧА МІТРАТОМ.

Бруклин, Н. Й. — На день 25. листопада робить українська громада підготову до свята встановлення о. Антона Лотовича, пароха української катол. церкви Зіслання Св. Духа, при 160 Норт 5-тій вулиці, крилошанином (монсіньором). Це перший випадок в історії Української Катол. Церкви в Америці, що Апостольська Столиця в Римі вшанувала священика цеї церкви таким високим відзначенням. До гідности крилошанина додано право ношення мітри, хреста, перстеня й набедренника. Всі оті відзнаки будуть передані соленізантові Високопреосвященим Кир Константином підчас Архієрейської Богослужби. Після того відбудеться старанням громади обід в Українськім Народнім Домі.

о. Антін Лотович має вже тепер уряд генерального вікарія української катол. дієцезії. Підчас своєї церковної діяльности він відзначив себе будовою 5 церков. За молодших часів брав участь в ширшому народному житті. Є членом різних центральних українських установ, між ін. і У. Н. Союзу. Походить з Тернополя, а до Америки приїхав 1911 р. У Бруклині перебуває від 23 років.

ЛОВЕТ І ВОЛЕС СЕРЕД ГОСТЕЙ НА СОВЄТСЬКІМ СВЯТІ.

Вашингтон, 7. листопада. — Діючий секретар стейту Роберт А. Ловет був урядовим гостем в совєтській амбасаді на святі з нагоди 31 річниці большевицької революції. Між сотками інших гостей був теж Генрі Волес, перепавший кандидат Прогресивної партії на президента Злучених Держав. З доручення департаменту стейту передав у Москві американський амбасадор Волтер Бедел Смит привіт совєтському урядові іменем американського уряду й народу.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МЕНВИЛ, Р. АЙ.

З супружого ювилею на допомогову акцію.

Щоб не забирати багато місця в нашій газеті, хочу подати до відома кількома стрічками, що наші громадяни Задорожні обходили 40-ліття свого супружого життя. На святі явилася теж численна родина, а це сини, дочки, зяті, й уники, щоб побажати батькам всього доброго. При милій забаві приятелі родини піднесли думку вислати допомогу жертвам війни, що перебувають на скитальщині. Переведено збірку, яка принесла $25. Гроші вислано до ЗУАДКомітету в Филаделфії.

Жертви склали: Іван Задорожний $10; О. Червінський $2; інші по $1, а саме: Й. Задорожний, К. Задорожна, А. Задорожна, П. Задорожний, В. Задорожна, М. Задорожна, Ю. Ясінчук, П. Лановий, П. Тиняк, П. Казан, В. Голубічко, М. Тутай, М. Тиняк. — Разом $25.

З весілля на допомогу.

„Громада по нитці, бідному сорочка" — каже народна пословиця. Так сталося підчас вінчання сина наших громадян Топоровських. Підчас весільної забави родина й приятелі склали на допомогову акцію $31, які вислали до ЗУАДКомітету в Филаделфії.

Жертви зложили: І. Топоровський і В. Топоровський по $5; П. Казан $2; по $1: М. Карась, А. Ґуриняк, Ю. Бурак, В. Карась, о. Желихівський, І. Стрик, П. Шрамовак, П. Тепер, Е. Самборський, З. Ґурняк, М. Корольська, Й. Ходоровський, П. Тиняк, І. Топоровський, Ю. Ясінчук, В. Голубічко, П. Лановий; дрібними $2; разом $31. Н. Н.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 14. листопада, в годині 2. пополудні в домі Лісного. — І. Шеґера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; Н. Лісний, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 14. листопада, в годині 1. попол., в У. А. ОСЕРЕДКУ, 2965 Карпендер ул. Рівнож даємо до відома нашим членам, що календарі У. Н. Союзу, котрі нам прийдуть до нашого Тов., будуть в нашого касієра в шторі Т. Солодкого, 13915 Anglin St., Detroit. Там можете отримати календар У. Н. Союзу на 1949 рік. — За уряд: Н. Рой, предс.; Т. Солодкий, кас.; Д. Ферлей і П. Яндрушків, секретарі.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. Юрія, від. 379, відбудуться 14. листопада, в год. 12:30, в Союзовім Домі. Довгуючих членів просимо вирівнати всі вкладки до кінця року. — В. Пилипів, предс.; М. Семків, кас.; Д. Хоркавий, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збручa, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. листопада, в годині 1. пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Приявність всіх членів на зборах є обовязкова. — За уряд: О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Тов. Запорозька Січ, від. 251, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. листопада, в гали церковній, в годині 12. аполудне. Просимо членів явитись на час, бо є важні справи до полагодження. Нова адреса секретаря є: 2118 Mayview Ave. Tel.: On 9060. — За уряд: А. Юха, предс.; Й. Керик, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться 14. листопада, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: М. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 14. листопада, в годині 1:30 пополудні, в салі церковній. Кожний член є обовязаний явитися на збори, бо будемо вибирати кандидатів на уряд на 1949 рік. Вкладки і розмет будуть збирані тільки на Тов. зборах. — М. Сорохте, предс.; Й. Лиско, кас.; В. Попович, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 421, повідомляє всіх членів і членниць, що збори відбудуться 13. листопада, в Укр. Гали, 91 Проспект ул. Просимо прийти на ці збори, бо маємо полагодити дуже важні справи. — За уряд: Т. Михнів, предс.; М. Шипінка, кас.; Й. Шеремета, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 13. листопада, в годині 8. ввечір, в салі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. В інші суботи в місяці будемо приймати членські вкладки, а також полагоджувати бажані членами справи. — Уряд 204. відділу.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в понеділок, 15. листопада, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів бути приявними на зборах, бо буде вибір кимітету на баль, що відбудеться 25. листопада. Буде зібрання замолень на календар У. Н. Союзу і збірка на пресовий фонд „Свободи". — За уряд: В. Будковський, секр.

СКРІПІТЬ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС В ОБОРОНІ УКРАЇНИ! ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО ВАШУ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ „СВОБОДИ"!

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 2. листопада 1948 року помер по довгій недузі в 61. році життя

ВАСИЛЬ ЗАВАЛІЙ,

член Бр. св. О. Николая, від. 369 У. Н. Союзу в Палмертон, Па.

До Бр. і Союзу вступив 1924 року. Походив зі села Туре, пов. Радехів, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Анастазію, сина Івана і невістку, 2 подружені дочки Анну і Марію, 2 зяті і 3 внуки та сестру.

Похорон відбувся 6. листопада до Укр. катол. церкви св. Володимира при участи родини і членів. Поховано на укр. цвинтарі в Палмертон. — В. Й. П.!

М. Куба, секр.

Дня 27. жовтня 1948 р. помер у 63. році життя

АНДРІЙ БЕРЕЗА,

член і б. предсідник від. 421 У. Н. Союзу в Томастон, Конн.

Покійний інтересувався народними справа, був два рази делетом на конвенцію УНС. Походив з села Шили пов. Збараж, Західна Україна. Полишив у смутку жену Юлію, 4 дочки: Марію Мічел, Еленор, Анна, Іванна і два внуки, 1 сестру і 2 брати в Рачестер, Н. Й.

Похорон відбувся 29. жовтня з дому жалоби до укр. церкви в Тервіл, Конн., і на парафіяльний цвитар в Тервіл. — В. Й. П.!

Й. Шеремета, секр.

ТАРЗАН, ч. 1967. Скок у темряві.

Коли Мінду вибрався в дорогу, здоровий Піт піднісся і виціляв револьвер на нього.

При місячному світлі дуло револьвера заяснiло.

Без найменшої надуми пан джунглів скочив.

Куля хибила ціли, а розгін малпочоловіка поніс їх обох через край причалу в воду.